

Wrocław, 10 maja 2001 roku

WK.0913/128/K-4/01

**Pani
Jolanta Piwcewicz
Wójt Gminy Podgórzyn
ul. Żołnierska 14
58 – 562 Podgórzyn**

Regionalna Izba Obrachunkowa we Wrocławiu, działając na podstawie art.1 ust.1 ustawy z 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz.U. nr 85, poz. 428 z póź. zm.), przeprowadziła w okresie od 3 stycznia do 16 marca 2001 roku kontrolę kompleksową gospodarki finansowej Gminy Podgórzyn. Szczegółowe ustalenia zawiera protokół kontroli podpisany bez zastrzeżeń w dniu 16 marca 2001 roku przez Wójta i Skarbnika Gminy.

Kontrolą objęto również realizację zaleceń pokontrolnych zawartych w piśmie Prezesa Regionalnej Izby Obrachunkowej z 20 kwietnia 1999 roku. Zalecenia dotyczyły ustaleń w zakresie gospodarki finansowej gminy za 1998 rok. Przedmiotowa kontrola potwierdziła występowanie w dalszym ciągu ujemnych zjawisk w działalności jednostki z punktu widzenia legalności oraz rzetelności dokumentacji i ewidencji, będących skutkiem braku podejmowania przez kierownika jednostki działań w celu wyeliminowania wskazanych w wystąpieniu pokontrolnym nieprawidłowości, a w związku z tym brak realizacji 12 zaleceń pokontrolnych na 25 sformułowanych. Oznacza to, że księgi rachunkowe nadal prowadzone są nie zgodnie z wymogami ustawy z 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz.U. nr 121, poz.591 z późn. zm.). Nie zostały podjęte działania w zakresie gospodarki pieniężnej mające na celu zapewnienie rzetelnego i bieżącego rejestrowania operacji finansowych w raportach kasowych. Majątek gminy oraz zobowiązania nie zostały w pełni zinwentaryzowane w terminach określonych ustawą o rachunkowości, co poddaje w wątpliwość realność zapisów księgowych. Przy udzielaniu zamówień publicznych na usługi i roboty budowlane nadal nie były stosowane procedury przewidziane w ustawie o zamówieniach publicznych, bądź naruszane były zasady oraz tryb postępowania określone tą ustawą. Wójt Gminy w informacji o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych- przesłanej pismem z dnia 11 czerwca 1999 roku, poinformowała o pełnej realizacji zaleceń pokontrolnych.

Niewykonane zalecenia szczegółowo zostały wskazane przy omawianiu poszczególnych zagadnień.

W zakresie gospodarki pieniężnej i rozrachunków

Badanie prawidłowości dokonanych operacji kasowych, ich dokumentowanie i ewidencjonowanie wykazało szereg nieprawidłowości rodzących negatywne skutki finansowe. Przyjęta w 1999 roku przez kasjerkę Stanisławę Chudzińską na kwitariusze przychodowe gotówka w kwocie 5.745,78 zł z tytułu należności budżetowych, nie została zaprzychodowana w raporcie kasowym i odprowadzona na rachunek bieżący Gminy Podgórzyn z tego: z tytułu sprzedaży lokalu użytkowego w kwocie 4.500 zł, z wpłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w kwocie 820 zł oraz za operat szacunkowy budynku w kwocie 425,78 zł (str. 32 i 63 protokołu). Za pośrednictwem kasy bezzasadnie rozchodowano środki pieniężne w kwocie 16.500,60 zł. Skarbnik Gminy - odpowiedzialna za dysponowanie środkami pieniężnymi zgodnie z przepisami dotyczącymi zasad wykonywania budżetu, bez uprzedniego stwierdzenia merytorycznej zasadności wypłaty sum pieniężnych, wraz z Wójtem Gminy zatwierdziła do wypłaty dowody na 15.000 zł. Na podstawie kserokopii polecenia przelewu z 14.05.1999 roku, kasjerka rozchodowała 30.08.1999 roku środki pieniężne z tytułu zwrotu wadium przetargowego w kwocie 10.000 zł na rzecz Zbigniewa Krawczyka, zam. we Wrocławiu, podczas gdy wadium wymienionemu kontrahentowi zostało zwrócone na podstawie tego polecenia przelewu 14.05.1999 roku. Podobnie w dniu 20.12.99 r. na podstawie dowodu KP nr 32 z 20.12.1999 r., wystawionego na „Poltech” Przedsiębiorstwo SA Piechowice, kasjerka Stanisława Chudzińska rozchodowała 5.000 zł. Wypłaty kasjerka dokonała, pomimo braku upoważnienia firmy Poltech do odbioru gotówki przez osobę fizyczną oraz określenia na dowodzie wypłaty imienia i nazwiska oraz dowodu tożsamości osoby dokonującej odbioru gotówki. Odbiór gotówki z kasy potwierdzony był nieczytelnym podpisem. W uregulowaniach wewnętrznych nie określono obowiązujących w jednostce wzorów druków dowodów przychodowych i rozchodowych. Nie był określony sposób postępowania przy dokonywaniu wypłaty gotówki z kasy Urzędu.

Na skutek błędnego sporządzania raportów kasowych, kasjerka w lipcu 2000 roku, bezpodstawnie rozchodowała 1.500,60 zł, tj. 164,93 zł bez potwierdzenia odbioru gotówki na listach ryczałtu mieszkaniowego oraz 219,99 zł z tytułu mylnie podsumowanej listy wypłat dodatków mieszkaniowych. Ponadto w wyniku błędnego podsumowania w raporcie kasowym obrotów kasowych przychodowych, kasjerka zaniżyła stan gotówki w kasie o kwotę 959,48 zł oraz dwukrotnie rozchodowała koszty podróży służbowej w kwocie 66,20 zł. Z kolei w raporcie kasowym nr 34 ujęła wpłaty z różnych tytułów na łączną kwotę 2.187,71 zł, podczas gdy z dowodów wpłat K-103 wynikało, że należało zaprzychodować kwotę 2.277,71 zł – nie zaprzychodowała zatem do kasy Urzędu 90 zł.

Kasjerka – Stanisława Chudzińska nie przestrzegała terminów - ustalonych w instrukcji kontroli wewnętrznej, zobowiązującej do odprowadzania przyjętych sum do banku w dniu ich pobrania, a najdalej w dniu następnym. Zainkasowane sumy należności budżetowych odprowadzała na rachunek bankowy nawet w terminie siedmiu miesięcy po przyjęciu do kasy. Dla przykładu: środki pieniężne w kwocie 11. 659,76 zł pobrane w okresie od 3 do 9 lutego 2000 roku na kwitariusze

przychodowe zaprzychodowała do kasy po ok. półtora miesiąca tj. 17 marca 2000 roku, a wpłaty do banku dokonała dopiero 12.10.2000 roku. Wpłaty za zezwolenia alkoholowe w kwocie 5.430 zł wniesione 4, 7 i 8 lutego 2000 roku wprowadzone do raportu kasowego dochodów po miesiącu – 17.03.2000 r., odprowadziła na rachunek bieżący po 6 miesiącach tj. 12.10.2000 roku.

Stwierdzone nieprawidłowości w zakresie sporządzania raportów kasowych oraz nieterminowe odprowadzanie środków pieniężnych pobranych przez kasjerkę z tytułu wpłat podatków i opłat, wystąpiły również w 2001 roku, aczkolwiek terminy przetrzymywania przez kasjerkę gotówki były krótsze. I tak: pobrana przez kasjerkę 1.03.2001 r. gotówka w kwocie 6.300,08 zł z tytułu wpłat należności budżetowych została zaprzychodowana do raportu kasowego nr 11 w dniu 5.03.2001 r., tj. w 5 dniu po dokonaniu operacji kasowej, a zainkasowane sumy należności budżetowych na rachunek bieżący gminy odprowadzane w terminie 2-5 dni po przyjęciu do kasy. Stanowiło to niedopełnienie przez kasjerkę Halinę Sadzę postanowień instrukcji kontroli wewnętrznej i obiegu dowodów finansowo-księgowych.

Środki pieniężne podjęte z rachunków bankowych Urzędu Gminy oraz pobrane przez kasjerkę z tytułu wadium, należności budżetowych, w raportach kasowych ujmowane były nawet po upływie 11 miesięcy od dokonania operacji gotówką, jak również z pominięciem konta 101 „Kasa”. Dowodem powyższego są między innymi następujące fakty:

- podjęte na podstawie czeku gotówkowego w dniu 8.01.1999 roku środki pieniężne w kwocie 5.000 zł kasjerka zaprzychodowała do kasy 31.12.1999 roku,
- wpłata wadium w kwocie 22.000 zł dokonana w dniu 22.03.1999 roku, została zwrócona kontrahentowi 7.05.1999 roku, oraz ujęta w raporcie kasowym za sierpień tego roku, tj. po pięciu miesiącach od dnia przyjęcia gotówki do kasy,
- wpłaty za zezwolenia alkoholowe dokonane w dniach 7 i 10.04.2000 roku w kwocie 4.185 zł ujęte zostały w raporcie kasowym po 5 miesiącach - 28.09.2000 roku.

Pozostałe przypadki przetrzymywania gotówki przez kasjerkę szczegółowo omówiono na str. 7, 8, 17, 18 i 32 protokołu.

W księgach rachunkowych 1999 roku nie zostały wykazane rozliczenia kosztów podróży Wójta Gminy odbytych na podstawie 10 poleceń wyjazdu służbowego, zawierające potwierdzenia odbioru gotówki przez Wójta w kwocie 764,11 zł oraz rozliczenie zaliczki w kwocie 2.100 zł.. Stanowiło to niedopełnienie przez kasjerkę obowiązku wynikającego z art.24 ust.1 pkt 2 i 3 ustawy o rachunkowości, w zakresie rzetelności i bezbłędności prowadzenia ksiąg rachunkowych. W wyniku powyższego zaniżone zostały w ewidencji księgowej koszty podróży o kwotę 2.106,70 zł.

Wystąpiły dwa przypadki dokonania wypłaty gotówki z kasy w kwocie 1.199,73 zł bez pokwitowania przez osobę odbierającą gotówkę - Wójta Gminy, co stanowiło naruszenie art.21 ust.1 pkt 4 i 5 ustawy o rachunkowości. Dotyczy wniosku o zaliczkę z dnia 11.02.2000 r. na kwotę 800 zł na pokrycie kosztów podróży oraz w kwocie 399,93 zł na zakup paliwa.

W zakresie prawidłowości sporządzania raportów kasowych stwierdzono, że raporty kasowe nie były prowadzone na bieżąco oraz nie zawierały podpisu osoby sprawdzającej, potwierdzającego zgodność obrotów kasy z załączonymi dowodami kasowymi - dotyczy to lat 1999-2001. W raportach kasowych za 1999 i 2000 rok nie było zapisów odnośnie ilości załączonych do raportu dowodów zastępczych KP i KW. Nie zawierały one sumy obrotów pierwszej i następnych stron, podsumowane były jedynie obroty ostatniej strony raportu. Zapisy w raportach kasowych nie były dokonywane w porządku chronologicznym, co naruszało przepisy art.24 ust.4 pkt 2 ustawy o rachunkowości. W jednym przypadku raport kasowy o nr 5 nie został podpisany przez osobę sporządzającą. W zakresach czynności nie przypisano żadnemu z pracowników bieżącej kontroli raportów kasowych.

Wpłaty przyjmowane na blankietach książeczek opłat za lokale nie zawierały podpisu osoby przyjmującej wpłatę, pieczętki Urzędu Gminy, a w kilku przypadkach daty wniesienia opłaty. Bankowe dowody wpłaty środków pieniężnych do banku z tytułu pobranych dochodów budżetowych w pozycji: tytuł wpłaty zawierały wiele skreśleń i poprawek, które nie były podpisywane przez osobę dokonującą korekty, nie było również daty wniesienia poprawek, co było niezgodne z przepisami art. 22 ust. 3 ustawy o rachunkowości oraz z uregulowaniami zawartymi w instrukcji wewnętrznej Urzędu Gminy w sprawie gospodarki pieniężnej. Na przykład: dowód wpłaty z 16.03.2000 r. na kwotę 20.000 zł, w którym kwota wpłat opłat za wywóz śmieci była poprawiana trzykrotnie a zobowiązania pieniężnego wsi dwukrotnie oraz dowód wpłaty z 14.03.2000 r. na kwotę 19.611,93 zł – zapis kwoty czynszu poprawiano dwukrotnie.

Ustalenia te wskazują na zaniedbania ze strony kasjerki i Skarbnika Gminy w wykonywaniu obowiązków służbowych. Kasjerka Stanisława Chudzińska nie dopełniła obowiązków wynikających z art. 20 ust.1, art. 24 ust.1, 2, 3, 4 i ust.5 pkt 3 ustawy o rachunkowości. W związku z tym księgi rachunkowe były nierzetelne, bowiem dokonane w nich zapisy nie odzwierciedlały stanu rzeczywistego, niesprawdzalne - bowiem uniemożliwiały stwierdzenie poprawności dokonanych w nich zapisów oraz nie prowadzone na bieżąco - zapisy w raportach kasowych dotyczące operacji gotówką nie były dokonywane w tym dniu, w którym wystąpiły. Nie zrealizowano zatem zalecenia pokontrolnego nr 5 w brzmieniu: podjęcie skutecznych działań w zakresie gospodarki kasowej celem zapewnienia: kompletności zapisów operacji gotówkowych w raportach kasowych, sprawdzalności odprowadzenia gotówki z tytułu pobranych należności budżetowych do banku, bieżącego dokonywania zapisów operacji gotówkowych w raporcie kasowym.

Skarbnik Gminy odpowiada za prawidłowe prowadzenie rachunkowości oraz gospodarki finansowej zgodnie z obowiązującymi zasadami oraz przepisami dotyczącymi dysponowania środkami pieniężnymi, z mocy przepisów § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 2 maja 1991 r. w sprawie praw i obowiązków głównych księgowych budżetów, jednostek budżetowych, zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych (Dz. U. Nr 40, poz. 174 z późn. zm.) Jak wykazała

kontrola, Skarbnik Gminy nie prowadziła postępowania wyjaśniającego i kontroli gotówki w kasie, pomimo występujących w 1999 i 2000 roku nieprawidłowości w sporządzaniu raportów kasowych polegających min. na wykazywaniu wypłaty gotówki bez udokumentowania kasowym dowodem wypłaty, wykazaniu w raporcie kasowym rozchodu gotówki z kasy zamiast przychodu gotówki do kasy, potwierdzeniem czego były zapisy pracowników referatu finansowo - księgowego na koncie analitycznym 234 „Pozostałe rozrachunki z pracownikami”, co jednoznacznie wskazywało, że w dniach zamknięcia raportów kasowych występował rzeczywisty brak lub nadwyżka gotówki w kasie.

Nieprzestrzegane były zasady gwarantujące ochronę wartości pieniężnych pomimo wysokich obrotów kasowych, które w 2000 roku stanowiły kwotę 3.306.937,83 zł.

Od 1999 roku zaniechano - jak wyjaśniła Skarbnik Gminy poprzez zaniedbanie - ewidencjonowania jako druków ścisłego zarachowania asygnat kasowych KP „Kasa przyjmie” i KW „Kasa wypłaci”. Zastępcze dowody wypłat w 1999 i 2000 r. były wystawiane przez kasjerkę Stanisławę Chudzińską, a w 2001 roku przez kasjerkę Halinę Sadzę oraz osoby upoważnione do akceptowania wypłat. Dokumentowanie dowodem kasowym KW „Kasa wypłaci”, nie stanowiącym druku ścisłego zarachowania, operacji wypłaty gotówki z kasy z tytułu dokonanych zwrotów nadpłaconych podatków, było niezgodne z przepisami § 4 ust.4 rozporządzenia Ministra Finansów z 25 maja 1999 roku w sprawie zasad rachunkowości i planu kont prowadzenia ewidencji podatków i opłat dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. nr 50, poz.511, zm. Dz.U. nr 122 z 2000 r.). Kwity wpłaty z kwitariusza przychodowego nie zawierały numeru identyfikacji podatkowej (NIP) podatnika, co było niezgodne z przepisem §5 ust.1 pkt 2c cytowanego rozporządzenia Ministra Finansów z 25 maja 1999 roku .

Przyczyną powstałych nieprawidłowości było również nierozliczanie kasjerki z wykorzystanych kwitariuszy przychodowych oraz należności budżetowych przyjmowanych w kasie Urzędu Gminy, poprzez porównanie sum wynikających z podliczeń kopii pokwitowań w kwitariuszach z kwotami wynikającymi z załączonych do raportu kasowego dowodów wpłat gotówki z kasy na rachunek bankowy. Powyższe dotyczy w lat 1999 i 2000. Stanowiło to niedopełnienie obowiązków przez Danutę Jankowską – podinsp. ds. księgowości.

Rozchodu gotówki z kasy dokonywano na podstawie dowodów źródłowych nie spełniających wymogów prawidłowo sporządzonego dowodu kasowego, bowiem nie zostały one poddane kontroli pod względem merytorycznym i formalno- rachunkowym, co było niezgodne z art. 21 ustawy o rachunkowości oraz treścią pkt 5b instrukcji kontroli wewnętrznej. W ramach uregulowań wewnętrznych Urzędu nie określono osób imiennie upoważnionych do sprawdzania poszczególnych rodzajów dowodów (dotyczących określonych rodzajów operacji gospodarczych) pod względem merytorycznym, formalnoprawnym i rachunkowym oraz zatwierdzania dowodów księgowych do zapłaty.

Nie zrealizowano zalecenia pokontrolnego nr 4 w zakresie prowadzenia ksiąg rachunkowych. Prowadzenie ewidencji syntetycznej jednostki w sześciu odrębnych urządzeniach, bez sporządzania

zestawienia sum obrotów tych dzienników stanowiło niedopełnienie obowiązku wynikającego z art.14 ustawy o rachunkowości. Niewłaściwy podział obowiązków poprzez przypisanie w zakresach czynności pracowników referatu finansowego jednoczesnego prowadzenia księgowości analitycznej i syntetycznej sprzyjało defraudacji środków pieniężnych. Do 6 stycznia 2000 roku ewidencję druków ścisłego zarachowania prowadziła Stanisława Chudzińska – kasjerka, co oznaczało, że do tego dnia nie zapewniono rozdziału funkcji kontrolnych od wykonawczych i ewidencyjnych w zakresie obrotu środkami pieniężnymi, pomimo wskazania na tę nieprawidłowość w protokole poprzedniej kontroli (str.11) oraz w wystąpieniu pokontrolnym.

Na wszystkich listach wypłat dodatków mieszkaniowych oraz wypłat diet radnym i członkom zarządu - zrealizowanych w latach 1999 –2001 nie było dat przy potwierdzaniu odbioru gotówki z kasy, co uniemożliwiało bieżącą kontrolę terminowego ewidencjonowania operacji kasowych.

Nieprawidłowo prowadzono ewidencję druków kwitariuszy przychodowych K-103, tj. bez zachowania chronologii i ciągłości zapisów. Zakupione arkusze nie były na bieżąco objęte ewidencją druków ścisłego zarachowania. W przypadku druków opłaty targowej stwierdzono brak powołania dowodu stanowiącego podstawę zapisu w księdze druków ścisłego zarachowania ich przychodu. Inkasentom, pracownikom jednostek organizacyjnych gminy oraz kasjerce były wydawane kwitariusze przychodowe K-103, mimo nierozliczenia się z poprzednich. Osoby te oraz kasjerka nie zostały rozliczone z ilości wykorzystanych druków w 1999 i 2000 roku. Inwentaryzacje druków ścisłego zarachowania przeprowadzane były pobieżnie. Dowodem powyższego była niezgodność rzeczywistego stanu czeków gotówkowych ze stanem ewidencyjnym przez okres 11 miesięcy (od 4.04.2000 do 6.03.2001 r.). Przeprowadzone dwie inwentaryzacje druków ścisłego zarachowania nie ujawniły powyższego faktu (w dniu 6.04.2000 r. oraz w dniu 2.01.2001 roku). Zinwentaryzowane na dzień 29.12. 2000 r. druki ścisłego zarachowania (ilościowo) - kwitariusze przychodów K-103, świadectwa pochodzenia zwierząt i opłaty targowej nie zawierały numerów identyfikacyjnych.

Na dzień 31.12.1999 r. nie uzyskano pisemnego potwierdzenia salda zobowiązań w kwocie 461.398,16 zł, tym samym nie dopełniono obowiązku wynikającego z art.26 ustawy o rachunkowości. W ewidencji księgowej na dzień 31.12.1999 r. oraz sprawozdawczości nie zostały wykazane zobowiązania na kwotę 5.814,03 zł za wykonanie mostów, uregulowane w dniu 28.06.2000 roku.

W księgach 2000 roku ujęto koszty w kwocie 773,31 zł z tytułu używania samochodu prywatnego do celów służbowych dotyczące grudnia 1999 roku. Naruszono w ten sposób zasadę określoną w art.6 ust.1 ustawy o rachunkowości, polegającą na obowiązku ujmowania w księgach rachunkowych jednostki wszystkich obciążających ją kosztów dotyczących danego roku obrotowego, niezależnie od terminu ich zapłaty.

Kontrolowana jednostka nie posiadała: wykazu stosowanych ksiąg rachunkowych oraz wykazu zbiorów stanowiących księgi rachunkowe na nośnikach czytelnych dla komputera, co stanowiło nie dopełnienie obowiązku wynikającego z art.10 ust. 1 pkt 2 ustawy z 29 września 1994 r.

o rachunkowości (Dz.U. nr 121, poz. 591 z późn. zm.) oraz wykazu stosowanych programów, co stanowiło niedopełnienie obowiązku wynikającego z art.10 ust.1 pkt 3 ustawy. Zakładowy plan kont nie określał przeciwnych stron konta korespondującego z kontem syntetycznym. W 1999 roku brak było wykazu kont analitycznych, które były prowadzone do niektórych kont syntetycznych. ZPK nie zawierał opisu przyjętych zasad prowadzenia kont ksiąg pomocniczych (ewidencji analitycznej) i ich powiązania z kontami księgi głównej, co było niezgodne z przepisem art.10 ust.1 pkt 1 ustawy o rachunkowości. W Zakładowym Planie Kont nie zostały uwzględnione zasady funkcjonowania kont wprowadzone w życie rozporządzeniem Ministra Finansów z 25 maja 1999 roku w sprawie zasad rachunkowości i planu kont dla prowadzenia ewidencji podatków i opłat dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego. Stanowiło to niedopełnienie przez Skarbnika Gminy obowiązku wynikającego z przepisu § 12 zarządzenia nr 46 Ministra Finansów z 1 sierpnia 1995 roku w sprawie szczególnych zasad prowadzenia rachunkowości oraz jednolitych planów kont...(Dz.Urz.Min.Fin. nr 14, poz.60) oraz brak realizacji zalecenia pokontrolnego nr 3. Nie były sporządzane zestawienia obrotów i sald kont ksiąg pomocniczych w 1999 roku, z wyjątkiem kont zespołu 2 „Rozrachunki i rozszczenia”, wymagane na podstawie przepisów art.13 ust.1 pkt 5 ustawy o rachunkowości

W zakresie dochodów budżetowych.

Naruszono zasadę powszechności opodatkowania w podatku od nieruchomości od osób fizycznych. W 1999 roku nie wydano decyzji wymiarowych: nabywcy Domu Wczasowego w Sosnowce oraz lokalu mieszkalnego, natomiast w trzech przypadkach niewłaściwie określono okres opodatkowania rozpoczętej działalności gospodarczej, co stanowiło naruszenie przepisów art.6 ustawy z 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. nr 9 poz.31 z późn.zm). W 2000 r. błędnie opodatkowano budynek mieszkalny oddany do użytkowania w 1999 roku oraz nie opodatkowano lokalu mieszkalnego uzyskanego z adaptacji. Skutkiem powyższego zawyżono podatek od nieruchomości w 2000 roku o 21,66 zł oraz nie naliczono w 1999 roku podatku w kwocie 1.086,95 zł, a w 2000 r. – 27,74 zł .

Naruszenie zasady powszechności opodatkowania stwierdzono także w czasie poprzedniej kontroli kompleksowej, co znalazło odbicie w treści zalecenia pokontrolnego nr 8. Osobą odpowiedzialną za prawidłowy wymiar podatków i opłat, była pani Jadwiga Sidorowska – inspektor ds. podatkowych.

Termin rozliczeń inkasentów z zainkasowanymi przez nich podatkami, w zawartych z nimi umowach zlecenia, określono z naruszeniem przepisów art.47 § 4 ustawy z 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (Dz.U. nr 137, poz 926 z późn. zm.), tj. 3 dni po określonym terminie płatności w ustawach podatkowych oraz w terminie 7 dni od daty zainkasowania wpłat po obowiązujących terminach. Według Ordynacji podatkowej terminem płatności dla inkasentów jest ostatni dzień, w którym zgodnie z przepisami prawa podatkowego, powinna nastąpić wpłata należności z tytułu podatku. W 1999 r. w dwóch przypadkach nie wyegzekwowano terminowego złożenia deklaracji

podatkowych od podatników podatku rolnego oraz w trzech w podatku od nieruchomości, czym naruszono przepisy art.6a, ust.8 pkt 1 ustawy z 15 listopada 1984 roku o podatku rolnym (tekst jednolity: Dz.U. z 1993 r. nr 94 poz.431 z późn.zm.) i art.6 ust.8 pkt 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych. Nie wyegzekwowano wykazów nieruchomości od 26 podatników podatku od nieruchomości – na 64 podatników objętych kontrolą, czym naruszono przepisy art.6 ust.6 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych. W dwóch przypadkach brakowało aktualnych wykazów – dane w złożonych wykazach były inne niż przyjęto do opodatkowania.

Cztery decyzje Wójta Gminy z 2000 roku w sprawie zaniechania poboru podatku od nieruchomości podjęte zostały z naruszeniem przepisów ustawy Ordynacja podatkowa, bowiem zawierały błędy formalno prawne, polegające na mylnym stosowaniu terminów „zaniechanie” i „umorzenie”. Rozpatrując wniosek o zaniechaniu poboru podatków, nie rozpatrzony przez organ podatkowy przed upływem terminu płatności podatku, powinno się traktować jako wniosek o umorzenie zaległości podatkowej, zgodnie z przepisem art.22 § 4 cyt. wyżej ustawy i wydać decyzję o umorzeniu w oparciu o art. 67 § 1 tej ustawy.

Nieterminowo wystawiono decyzje określające należny podatek od nieruchomości wobec dwóch podatników, którzy nie składali wymaganych przepisami prawa deklaracji podatkowych. W przypadku jednego - w decyzji z 17 lutego 2000 r. ustalono należność za 1998 i 1999 rok, a w przypadku drugiego – w decyzji z 10 stycznia 2000 roku ustalono należność za 1999 rok. Skutkiem powyższego zaniżone zostały ich zaległości według stanu na 31.12.1999 roku o 32. 076 zł, z tytułu braku przypisania należności za 1998 i 1999 rok.

Uchwałę w sprawie stawek podatku od środków transportowych na 1999 rok Rada Gminy podjęła z naruszeniem przepisów art.10 ust. 1 pkt 2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, poprzez określenie rocznej stawki podatku dla samochodów ciężarowych o ładowności powyżej 10 ton do 12 ton włącznie, w wysokości przekraczającej kwotę 1. 509,79 zł stanowiącą górną granicę stawki, ogłoszoną w rozporządzeniu Ministra Finansów z 3 grudnia 1998 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. nr 146, poz. 954). W następstwie powyższego podatek naliczony i pobrany niezgodnie z przepisami prawa wyniósł 420,63 zł.

Nie podejmowano przewidzianych przepisami prawa czynności egzekucyjnych w stosunku do dwóch dzierżawców nieruchomości zabudowanych, posiadających duże zadłużenie w opłatach czynszowych z tytułu wcześniej zawartych umów dzierżawy i najmu, w wyniku czego dopuszczono do przedawnienia ich wierzytelności w kwocie 28.343 zł. Termin przedawnienia roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej wynosi, zgodnie z art.118 Kodeksu Cywilnego – 3 lata. Według obowiązującego zakresu czynności za prowadzenie windykacji zaległych czynszów odpowiedzialna była pani Jolanta Sójka – księgowa ds. czynszów – nie pracująca obecnie w Urzędzie.

W ewidencji syntetycznej przypisu należności z tytułu podatków i opłat dokonywano raz w roku – na koniec roku sprawozdawczego, co nie odpowiadało wymogom określonym w

rozporządzeniu Ministra Finansów z 25 maja 1999 roku w sprawie zasad rachunkowości i planu kont dla prowadzenia ewidencji podatków i opłat dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego.

W trzech przypadkach opłaty roczne za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych wydane w 1999 roku wniesiono w 2000 roku, z naruszeniem przepisów art.11¹ ust.4 . ustawy z 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. nr 35, poz.230 z późn. zm.).

Przy ustalaniu wysokości opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż wyrobów alkoholowych nie uwzględniano proporcji między wysokością opłaty a okresem ważności zezwolenia, co było sprzeczne z przepisami art.11¹ ust.5 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Negatywnym tego skutkiem było nienależne pobranie w 2000 roku pierwszej wpłaty w kwocie ogółem 301,78 zł. Osobą odpowiedzialną za prawidłowe obliczenie opłat za zezwolenia była Nowicka Joanna – referent ds. działalności gospodarczej i spraw społecznych.

Powyższe nieprawidłowości stwierdzono również podczas poprzedniej kontroli przeprowadzonej w Urzędzie Gminy i wskazywano na nie w wystąpieniu pokontrolnym z 20 kwietnia 1999 roku (str.5).

W sprawozdaniu z wykonania podstawowych dochodów podatkowych za okres od początku roku do dnia 30 czerwca 2000 roku w zakresie skutków udzielonych przez gminę ulg, odroczeń, umorzeń, zwolnień i zaniechania poboru podatków, zawyżono skutki w podatku od nieruchomości od osób prawnych o 3. 977,40 zł, czym naruszono przepisy § 9, ust.1, pkt 8 rozporządzenia Ministra Finansów z 2 marca 2000 roku w sprawie zasad i terminów sporządzania sprawozdawczości budżetowej jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. nr 16 poz.209).

W zakresie bieżących wydatków budżetowych

W Urzędzie Gminy stosowana była praktyka zawierania umów – zlecenia z pracownikami Urzędu i wypłacania im dodatkowych wynagrodzeń za czynności objęte zakresami ich obowiązków służbowych oraz zakresami zadań poszczególnych referatów Urzędu lub samodzielnych stanowisk określonych w przyjętym Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Gminy. W następstwie powyższego wypłacono wynagrodzenia pracownikom wykonującym na zlecenie czynności pokrywające się z zakresem ich obowiązków lub obowiązkami innych pracowników w kwocie 25.808 zł w 1999 roku oraz w kwocie 6.000 zł w 2000 roku. Kwoty te zostały wypłacone z pominięciem zasad wynagradzania pracowników samorządowych oraz poza limitami wydatków na wynagrodzenia określonymi przez Radę Gminy w budżetach na 1999 i 2000 rok. W zawartych umowach zlecenia w wielu przypadkach brak było daty ich zawarcia a przedmiot umowy określono nieprecyzyjnie i tak na przykład: w umowach nr 308 i nr 309 na przygotowanie decyzji i tytułów wykonawczych - nie podano ilości wystawionych decyzji i tytułów wykonawczych oraz nazw podmiotów gospodarczych (nr identyfikacyjnego). A z treści umów nr 36 i 37 na wprowadzanie do bazy danych nowych podatników

podatku od nieruchomości i rolnego wynikało, że prace zlecone za wynagrodzeniem 1.200 zł każda, zostały wykonane w ciągu jednego dnia.

Stwierdzono przypadki dokonania wydatków z naruszeniem postanowień art.28 ust.1 i ust.3 pkt 1 ustawy o finansach publicznych. Wydatkowano kwotę 4.865,50 zł, stanowiącą równowartość kosztów pobytu w Gminie Podgórzyn w dniach 8-9 listopada 1999 r. pracowników Gminy Kruklanki. Kontrolowana jednostka nie posiada dokumentów, które stanowiłyby o celu spotkania bądź potwierdzałyby realizację zadania własnego gminy w oparciu o umowę lub porozumienie z gminą Kruklanki. Rachunek do wypłaty zatwierdziła Skarbnik i Wójt Gminy. Z kolei, w dziale 74 „Gospodarka mieszkaniowa oraz niematerialne usługi komunalne” rozdziale 7552 „Gospodarka gruntami i nieruchomościami” §37 „Usługi niematerialne” ujęto wydatek w kwocie 1.000 zł za wynajem sali i usługi gastronomiczne w Hotelu „Spiz” w Miłkowie. Przy czym z zapisu na fakturze: „warsztaty dla mieszkańców gminy” nie wynika, co było przedmiotem warsztatów, jaka grupa mieszkańców uczestniczyła w warsztatach oraz jakie zadanie planowane w budżecie zostało zrealizowane.

Szereg nieprawidłowości wystąpiło przy rozliczaniu i wypłacaniu należności z tytułu odbytych podróży służbowych. Wójt Gminy na podstawie zezwolenia Przewodniczącej Rady Gminy od 8 kwietnia 1999 r. miała do wyłącznej dyspozycji samochód służbowy Daewoo Nexia nr rej. JEH 5005. Niezależnie od tego Wójt Gminy wielokrotnie odbywała podróże służbowe samochodem prywatnym Opel Astra WWF 4666 na podstawie poleceń wyjazdu służbowego, podpisywanych przez Przewodniczącą Rady Gminy. Między pracodawcą a Wójtem Gminy nie została zawarta umowa na używanie samochodu prywatnego do celów służbowych, do czego zobowiązują przepisy §1 rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z 26 marca 1998 r. w sprawie warunków ustalania i zasad zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów nie będących własnością pracodawcy (Dz.U. nr 41, poz.239). Stwierdzona nieprawidłowość polegała na dwukrotnym rozliczeniu kosztów podróży przez Wójta Gminy, tj. raz przejazdu samochodem będącym własnością pracownika na podstawie polecenia wyjazdu, wówczas następował zwrot kosztów przejazdu w wysokości iloczynu przejechanych kilometrów przez obowiązującą stawkę za jeden kilometr oraz drugi raz poprzez rozliczenie kosztów zakupu paliwa do samochodu służbowego Nexia stanowiącego własność Urzędu – zakupionego w dniach pobytu w delegacji samochodem prywatnym. Negatywnym tego skutkiem było nienależne pobranie przez Wójta Gminy środków pieniężnych w kwocie 3.653,04 zł.

Koszty podróży służbowych nie obejmowały diet przysługujących za czas rozpoczęcia podróży służbowej (wyjazdu) do powrotu (przyjazdu) po wykonaniu zadania, lecz faktycznie poniesione wydatki na konsumpcję w kwotach przekraczających wysokość należnej diety. Nienależnie pobrane zostały przez Jolantę Pivcewicz środki pieniężne w kwocie 120,64 zł, przez Inę Sagirow -

Przewodniczącą Rady Gminy Podgórzyn w kwocie 120,64 zł, Andrzeja Zmarzlika – kierowcę w kwocie 29,10 zł oraz Stanisława Fedorcio – kierowcę w kwocie 60,64 zł.

Polecenia wyjazdu służbowego Wójta Gminy zawierają szereg uchybień, na przykład: polecenia wyjazdu nr 65 i nr 123 nie zawierały podpisu osoby zlecającej wyjazd, a na poleceniach wyjazdu nr 55, nr 73 i nr 128 brak było określenia środka lokomocji - rozliczono samochód prywatny, a z kolei w rachunku kosztów podróży – polecenie wyjazdu nr 55 rozliczone zostały koszty podróży dwóch osób (Jolanty Piwcewicz i Iny Sagirow).

Zaliczki na wydatki do rozliczenia (na pokrycie kosztów podróży służbowych i zakup paliwa) udzielane Wójtowi Gminy rozliczane były w okresie od dwóch do jedenastu miesięcy po ich pobraniu, a niektóre z nich miały charakter „pożyczek zwrotnych nieoprocentowanych”. Potwierdzeniem tego faktu były zaliczki pobrane na wniosek o zaliczkę z 11.02.99 r. w kwocie 1.200 zł oraz na wniosek z 24.02.99 r. w kwocie 400 zł rozliczone w dniu 11 maja 1999 roku. Z kolei zaliczki pobrane w dniu 26.01.99 r. w kwocie 1.000 zł i 13.04.99 r. w kwocie 500 zł oraz 13.09.99 r. w kwocie 600 zł rozliczone zostały w grudniu 1999 roku. Natomiast w 2000 roku zaliczkę w kwocie 2.000 zł, pobraną na wniosek z 4.09.00 oraz w kwocie 1.000 zł pobraną w dniu 23.10.00 r. zwrócono do kasy Urzędu w dniu 30.11.00 r. (kwitariusz nr 6905042).

Nieprawidłowości te wskazują na brak realizacji zalecenia pokontrolnego nr 17 w zakresie przestrzegania przepisów przytoczonego wyżej rozporządzenia.

Ponadto stwierdzono, że zwrot kosztów przejazdu środkami komunikacji publicznej, obejmujący ceny biletu środka transportu, następował bez stosownego oświadczenia pracownika o przysługującej lub nie uldze na dany środek transportu, co było niezgodne z treścią §5 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 1 czerwca 1998 roku w sprawie zasad ustalania oraz wysokości należności przysługujących pracownikom z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju. Skarbnik Gminy nie kontrasygnowała zawartych w 1999 i 2000 roku umów o używanie samochodu prywatnego do celów służbowych, co stanowi niewypełnienie postanowień art.46 ust.3 ustawy o samorządzie gminnym.

Wójt Gminy przyznała Przewodniczącej Rady Gminy Podgórzyn limit kilometrów w wysokości 300 km na używanie samochodu prywatnego do celów służbowych w okresie od 15 czerwca do 15 września 1999 r., pomimo braku podstawy prawnej. Przepisy rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z 26 marca 1998 r. w sprawie warunków ustalania i zasad zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów nie będących własnością pracodawcy jednoznacznie określają, że tylko pracownicy mogą wykorzystać prywatne samochody osobowe do celów służbowych w jazdach lokalnych oraz w jazdach zamiejscowych. Wówczas pracodawca, za zgodą pracownika, może mu ustalić miesięczny ryczałt na jazdy lokalne. Natomiast radnemu przysługują diety oraz zwrot kosztów podróży na zasadach określonych przez radę gminy (art.25 ust.4 ustawy o samorządzie gminnym). Wobec powyższego na podstawie decyzji Wójta Gminy nienależnie została wypłacona kwota 343,02 zł.

Nie zrealizowano tym samym zalecenia pokontrolnego nr 18 w zakresie przyznawania limitu kilometrów wyłącznie w oparciu o przepisy cytowanego rozporządzenia.

W 2000 roku ze środków budżetu gminy sfinansowane zostały koszty podróży do Hanoweru Panów Zbigniewa Zbyszyńskiego i Jana Ciruta, którzy nie byli pracownikami Urzędu Gminy. Wymienieni świadczyli na rzecz Urzędu Gminy usługę, za którą pobrali wynagrodzenie w wysokości określonej w umowie. W związku z powyższym poniesiony przez Gminę wydatek w łącznej kwocie 2.305,14 zł, nie znajduje podstaw prawnych. Rachunki kosztów podróży odbytych na podstawie poleceń wyjazdów służbowych nr 94 i 95 w dniach 5-7 lipca 2000 roku zatwierdziła do wypłaty Wójt Gminy.

Niezgodnie z przepisami §9 ust.2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 3 lipca 1998 r. w sprawie zasad ustalania oraz wysokości należności przysługujących pracownikom z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz.U. nr 89, poz.568 z późn. zm.) rozliczony został rachunek kosztów podróży na podstawie polecenia wyjazdu służbowego nr 139 z 7 listopada 2000 r. Wójta Gminy do Achen – Niemcy oraz rachunki kosztów podróży w związku z odbytą podróżą służbową do Hanoweru na wystawę światową „Expo” 2000 w dniach 5-7 lipca 2000 roku na podstawie poleceń wyjazdu służbowego: nr nr 91, 92 i 93. Wobec nieudokumentowania rachunkami zwrotu kosztów za noclegi z tytułu podróży służbowej (przysługuje wówczas ryczałt w wysokości 25% limitu), nienależnie zostały wypłacone pracownikom Urzędu Gminy środki pieniężne w kwocie 1.888,68 zł z tego: Jolancie Piwcewicz – 933,52 zł, Dorocie Łazarewicz – 477,58 zł oraz Elżbiecie Nieckuli 477,58 zł. Wypłat dokonano na podstawie rachunków kosztów podróży, w których nie określono czasu pobytu osób poza granicami kraju, czym niedopełniono obowiązku wynikającego z §2 pkt 1 powołanego wyżej rozporządzenia.

Materiały, które po dokonanych zakupie odnoszone były bezpośrednio w koszty, nie podlegały inwentaryzacji na koniec każdego kwartału roku obrotowego; tym samym nie dopełniono obowiązku wynikającego z art.17 ust.2 pkt 4 ustawy o rachunkowości. Inwentaryzację paliwa w jednostkach OSP rozliczono z naruszeniem przepisów art. 27 ust.1 ustawy o rachunkowości. Spis z natury paliwa, sporządzony na dzień 29.12.1999 r. nie został wyceniony, a wyniki inwentaryzacji nie zostały powiązane z zapisami ksiąg rachunkowych. Odpowiedzialność za powyższe – z tytułu braku nadzoru ponosi Skarbnik Gminy. W uregulowaniach wewnętrznych kierownik jednostki nie podjął decyzji o stosowaniu jednej z metod prowadzenia kont ksiąg pomocniczych dla poszczególnych grup rzeczowych składników majątku obrotowego, do czego zobowiązuje przepis art.17 ust.2 ustawy o rachunkowości.

Na arkuszach spisu z natury OSP Sosnówka, Podgórzyn i Miłków brak było wskazania i podpisu osoby materialnie odpowiedzialnej. Osoby materialnie odpowiedzialne - kierowcy samochodów, wchodziły w skład Komisji Inwentaryzacyjnej. Wójt Gminy nie powołała komisji inwentaryzacyjnej

w składzie zapewniającym sprawny i prawidłowy przebieg inwentaryzacji, czym nie dopełniła obowiązku wynikającego z pkt VII.2 instrukcji w sprawie inwentaryzacji pasywów i aktywów.

Stwierdzono nieprawidłowości w zakresie terminowości rozliczania rachunków za paliwo oraz niedbałe prowadzenie kart drogowych przez kierowcę Stanisława Fedorcio i Wójta Gminy. W pięciu przypadkach stwierdzono, że ilość paliwa zakupiona do samochodu BUS, nie była ujęta w dniu jego zakupu w karcie drogowej, lecz dzień lub dwa później lub wcześniej. Przy ujęciu paliwa w kartach drogowych w dniu zakupu, stan paliwa w zbiorniku byłby fikcyjny (w dniu 8 maja wyniósłby 115 l, a w dniu 22 czerwca 1999 r. -5 l). Stwierdzono przypadek zakupu 90 litrów paliwa, podczas gdy pojemność zbiornika samochodu BUS wynosi 80 litrów. W kartach drogowych kierowca nie podawał danych niezbędnych do przeprowadzenia kontroli gospodarki paliwami, tj. gdzie pobrano paliwo, numerów faktur zakupu paliwa, brak było wpisu nazwiska jadącego i jego podpisu. W kartach drogowych wystąpiły liczne poprawki stanu paliwa, stanu licznika, przebiegu kilometrów oraz zużycia paliwa poprzez zamazanie poprzednich danych korektorem i naniesienie nowych danych. Dla przykładu na 17 wystawionych kart drogowych w lutym 1999 roku na samochód VW Transporter, korygowanie danych stwierdzono w 12 kartach drogowych, a za marzec 1999 roku na 25 wystawionych kart, korygowanie danych stwierdzono w 5 przypadkach. Naruszono w ten sposób zasady dokonywania poprawek w dowodach wewnętrznych określone w art. 22 ust.3 ustawy o rachunkowości, który stanowi, że błędy w dowodach wewnętrznych mogą być poprawiane przez skreślenie błędnej treści lub kwoty, z utrzymaniem czytelności skreślonych wyrażań lub liczb, wpisanie poprawnej i daty poprawki oraz złożenie podpisu osoby do tego upoważnionej.

Karty drogowe samochodu Nexia nie określają stanu paliwa przy otrzymaniu i zwrocie karty, ilości pobranego paliwa zgodnie z dowodem zakupu (wraz z podaniem nr kwitu), wystawiane były na kilka dni i ograniczały się do podania stanu licznika, przebiegu kilometrów oraz trasy. W okresie od 1.06. do 31.12.99 roku tylko na dwóch kartach drogowych zostało ujęte paliwo.

Rachunki na zakup paliwa, przyjęte do rozliczenia nie zostały zatwierdzone do wypłaty oraz sprawdzone pod względem merytorycznym oraz rachunkowym, co stanowiło niedopełnienie obowiązku wynikającego z art. 21 ust. 1 ustawy o rachunkowości oraz punktu 7, IV części instrukcji kontroli wewnętrznej obiegu dokumentów finansowo- księgowych. Powyższe ustalenia wskazują, że w jednostce nie sprawowano właściwej kontroli i nadzoru w zakresie prawidłowości rozliczania paliwa. Karty drogowe nie zostały podpisane przez osobę odpowiedzialną na dowód dokonania kontroli co do ich prawidłowości. Sporządzanie miesięcznych rozliczeń samochodów służbowych należało do obowiązków Krystyny Piątek – insp. ds. ewidencji mienia.

Dowody zakupu paliwa oraz rachunki kosztów podróży służbowych Wójt Gminy przedkładała do rozliczenia w terminie uniemożliwiającym dopełnienie przez pracowników księgowości obowiązku wynikającego z art.20 ust.1 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym do ksiąg rachunkowych

miesiąca należy wprowadzić, w postaci zapisu, każdą operację, która nastąpiła w tym miesiącu. Rachunki za zakup paliwa ewidencjonowano w księgach rachunkowych nawet po upływie 6 miesięcy od daty zakupu. Potwierdzeniem jest 19 rachunków zakupu paliwa w okresie od 4.06.99 r. do 25.10.99 r. na kwotę 1.720,04 zł przedłożonych przez Wójta Gminy do rozliczenia w dniu 21.12.1999 roku. Rachunki zakupu paliwa ze stycznia i lutego 2000 r. na kwotę 468,52 zł oraz z marca i kwietnia 2000 r. na kwotę 408,20 zł zostały rozliczone w maju 2000 roku. Rachunki kosztów podróży służbowych odbytych na podstawie poleceń wyjazdu służbowego nr 49 z 25 maja 1999 r. oraz nr 39 z 7 czerwca 1999 r. Wójt Gminy do rozliczenia przedłożyła w grudniu 1999 roku.

Dokonywano błędnej klasyfikacji budżetowej, czego dowodem był wydatek w łącznej kwocie 1.720,04 zł z tytułu zakupu paliwa do samochodu Nexia w 1999 roku i w kwocie 3.348,11 zł w 2000 r, ujęty w §28 „Podróże służbowe krajowe” a nie jak winno być §31 Materiały i wyposażenie”, co było niezgodne z przepisami rozporządzenia z 18 kwietnia 1991 r. Ministra Finansów w sprawie klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych oraz innych przychodów i rozchodów (Dz.U. nr 39, poz.169 z późn. zm.).

W dniu 21 października 1999 roku Wójt Gminy, przy kontrasygnacie Skarbnika Gminy, zawarła z Panią Janiną Radomską umowę o dzieło nr 355 na wykonanie w terminie do 30 października 1999 r. nowego modelu organizacji pracy w Urzędzie Gminy obejmującego dokumenty, warsztaty i doradztwo za wynagrodzeniem 7.150 zł. Wykonanie czynności objętych powyższą umową o dzieło, zgodnie z treścią §5 pkt11 Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Gminy, wprowadzonego uchwałą nr XXII/124/92 Rady Gminy z 15 lutego 1992 roku, należało do obowiązków Wójta Gminy. Z odbioru dzieła nie sporządzono protokołu, o czym stanowią postanowienia pkt 4b umowy o dzieło. W dokumentacji brak jest ponadto dowodów na przeprowadzenie warsztatów oraz doradztwa w okresie od 21-30.10.1999 roku.

Obsługa informatyczna Urzędu w 1999 i 2000 roku prowadzona była na podstawie umów zlecenia zawieranych z Panem Lechem Plewińskim za wynagrodzeniem ryczałtowym 715 zł miesięcznie. Z umów zlecenia zawieranych w dniu pierwszego każdego miesiąca, na okres od pierwszego do ostatniego dnia miesiąca wynika, że zlecane czynności mają charakter ciągły. Umowy nie określały czasu pracy informatyka w Urzędzie. Przedmiot umowy każdorazowo określano „obsługa informatyczna Urzędu” bez określenia jakie czynności wchodziły w zakres tak określonej usługi. Powyższe pozwoliło Wójtowi Gminy na zawarcie w 1999 roku z Lechem Plewińskim dodatkowych umów zlecenia na usługi informatyczne z łącznym wynagrodzeniem w kwocie 18.795 zł.

Z powodu niezgodnienia w 1999 roku ewidencji analitycznej z syntetyczną przez insp. ds. budżetu Danutę Sikorę, w ewidencji analitycznej nie zostały zaewidencjonowane faktury nr 99/00178 i 99/00179 z 9 listopada 1999 r. za remont dróg rolniczych, co stanowiło niedopełnienie obowiązku

wynikającego z art.24 ust.1 pkt 2 i 3 ustawy o rachunkowości. Negatywnym tego skutkiem było zanizenie w ewidencji analitycznej kosztów o kwotę 173.388,08 zł.

Rada Gminy Podgórzyn nie uchwaliła Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na 1999 rok, co stanowiło niedopełnienie obowiązku wynikającego z art.4 ust.2 ustawy z 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. nr 35, poz.230 z późn. zm.). Uchwalony w 1999 roku Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w Podgórzynie na lata 2000 – 2004, nie spełniał wymogów określonych w przepisach art.4 ust.2 cytowanej ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, według których gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych winien być uchwalany corocznie.

Kontrola wykazała przeznaczenie środków uzyskanych z opłat za wydane zezwolenia w kwocie 39.450,27 zł w 1999 roku i w kwocie 65.090,91 zł w 2000 roku na realizację przedsięwzięć, które nie wynikały z projektu wydatków na 1999 i na 2000 rok oraz nie mieściły się w katalogu zadań własnych, o których mowa w art.4¹ ust.1 powołanej ustawy o wychowaniu w trzeźwości.... Środki w kwocie 49.488,15 zł decyzją Wójta Gminy przeznaczone zostały między innymi na pokrycie kosztów pobytu dzieci z Gminy Kruklanki na kolonii w Szkole Podstawowej w Ściegnach – 32.002,15 zł i z Gminy Krzywiń – 9.386 zł. Brak było pisemnej umowy w powyższym zakresie pomiędzy Zarządem Gminy Kruklanki, a Zarządem Gminy Podgórzyn, a zorganizowane kolonie wypoczynkowe dla dzieci z Gminy Kruklanki nie były poparte programami zajęć profilaktycznych w zakresie problemów alkoholowych.

Ze środków z omawianych źródeł zostały sfinansowane także obozy sportowe dla zawodników klubów sportowych, udzielono pomocy rzeczowej dla klubów sportowych, zakupiono wyposażenie dla szkół i przedszkoli oraz pokryte zostały koszty pobytu w Gminie Podgórzyn policjantów z Dolnośląskiej Komendy Policji. Ponadto zostały zrealizowane zakupy inwestycyjne powyżej 2.500 zł (w 1999 roku zakupiono zestaw komputerowy P 366 Multimedia o wartości 5.900,01 zł, a w 2000 roku komputer notebook Toshiba – 6.040,98 zł). Nie wykazano konieczności zakupu komputera notebook do realizacji gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Szczegółowy wykaz wydatków nie związanych z realizacją gminnego programu ujęto w załączniku nr 49 do protokołu kontroli.

Działania te były sprzeczne z postanowieniami art.18² powołanej ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, który nakłada na gminy obowiązek wydatkowania dochodów pochodzących z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych wyłącznie na wydatki związane z realizacją gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Umowy zlecenia na przygotowanie i realizację zadania z zakresu profilaktyki alkoholowej w formie autorskiego programu profilaktycznego zawarte w 1999 roku z Barbarą Kowalów i Alicją

Łukaszewicz nie określały przedmiotu zamówienia, rodzaju prowadzonych zajęć (wykład, scenariusz) oraz godzin pracy w miesiącu. Nie stosowano również zasady dokumentowania wykonania przedmiotu zamówienia w przypadku omawianych umów zlecenia. Brak było harmonogramu prowadzonych zajęć, określających zagadnienia tematyczne oraz ilości godzin w ciągu dnia oraz wykazu dzieci uczestniczących w zajęciach. Realizatorzy programu nie przedłożyli zamawiającemu sprawozdania z jego realizacji, do czego zobowiązani byli treścią §5 umów z 6.09.2000 roku. Realizatorzy pobrali wynagrodzenie w kwocie 9.000 zł za prace nie ukończone - trzy miesiące przed umownym terminem wykonania zadania.

Ze środków za wydane zezwolenia na sprzedaż alkoholu sfinansowano wyposażenie utworzonego Punktu Informacyjno- Konsultacyjnego na ogólną wartość 33.009,08 zł. Składniki majątkowe wyposażenia w Punkcie Informacyjno - Konsultacyjnym w Podgórzynie nie posiadały numerów inwentarzowych – koniecznych dla właściwej identyfikacji i wyceny danego środka. W związku z powyższym, porównano stan wyposażenia znajdującego się w pomieszczeniu Punktu Informacyjno Konsultacyjnego z fakturami zakupu tego wyposażenia i stwierdzono, że składniki majątkowe na wartość 7.228,97 zł nie znajdują się w pomieszczeniach tego Punktu lecz są użytkowane w innych pomieszczeniach Urzędu Gminy. Wójt Gminy nie wyjaśniła i nie wskazała natomiast miejsca użytkowania stołu konferencyjnego, nabytego na podstawie faktury nr 157 z 16.03.2000 roku na kwotę 800,32 zł wystawionej przez sklep Pokker Office w Jeleniej Górze. Brak było ujęcia na koncie 014 „Zbiory biblioteczne” dziesięciu pozycji książkowych, zakupionych w Instytucji Psychologii Zdrowia i Trzeźwości, co było niezgodne z przepisami zarządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad prowadzenia rachunkowości... Powyższe wskazuje na brak zapewnienia właściwej ochrony mienia będącego w posiadaniu jednostki.

W dokumentacji księgowej Urzędu Gminy stwierdzono dwie faktury VAT na zakup mebli z przeznaczeniem na wyposażenie Punktu wystawione przez sklep Pokker Office w Jeleniej Górze. Faktury posiadają ten sam numer - 528/99, wystawione są w dniu 28.12.1999 r. i obie opiewają na kwotę 11.150 zł każda. Różnią się asortymentem zakupionych mebli. Jedną z nich odebrała Pani Stanisława Chudzińska, a do zapłaty zatwierdziła Wójt Gminy przy kontrasygnacie Skarbnika. Drugą fakturę odebrała Krystyna Iwanowicz, a sumę do zapłaty na fakturze zatwierdziła Sekretarz Gminy - Janina Radomska. W analitycznej ewidencji ujęte zostały meble z faktury zatwierdzonej przez Sekretarza Gminy, natomiast faktycznie na stanie w Urzędzie znajdują się meble o asortymencie wynikającym z faktury podpisanej przez Wójta.

Odpowiedzialność za powyższe nieprawidłowości ponosi Wójt Gminy.

W zakresie wydatków inwestycyjnych i zamówień publicznych.

Koszty inwestycyjne na dzień 31.12.1999 r. w ewidencji syntetycznej były wyższe o 8.754.106,48 zł niż w ewidencji analitycznej do konta 080 „Inwestycje”, a na dzień 31.12.2000 r. o kwotę 9.898.525,52 zł. Różnice te były wynikiem nieobjęcia ewidencją analityczną nakładów

inwestycyjnych zadań rozpoczętych przed 1999 – 2000 rokiem i kontynuowanych w tych latach, jak również z przyjęcia niewłaściwej techniki ewidencjonowania kosztów inwestycyjnych, tj. do wysokości zapłaconej faktury ze środków rachunku inwestycyjnego. Nieprzestrzeganie obowiązku uzgadniania ksiąg analitycznych z syntetyką stanowiło naruszenie art.16 ust.1 pkt 2 oraz art.26 ustawy o rachunkowości. W następstwie powyższego ewidencja analityczna do konta 080 nie zapewniała właściwej wyceny środków trwałych powstałych w wyniku inwestycji, do czego zobowiązywały przepisy zarządzenia nr 46 Ministra Finansów z 1 sierpnia 1995 roku w sprawie szczególnych zasad prowadzenia rachunkowości... Konieczność zaprowadzenia właściwej ewidencji kosztów do konta 080 „Inwestycje” wskazano w protokole poprzedniej kontroli. Za prawidłowe prowadzenie ewidencji kosztów inwestycji, zarówno kont syntetycznych jak i analitycznych odpowiada Krystyna Piątek – insp. ds. ewidencji mienia.

Wójt Gminy przekroczyła zakres upoważnienia do dokonywania wydatków ze środków publicznych poprzez wydatkowanie środków w dniu 14 marca 2000 r. na zakup komputera notebook i drukarki na kwotę 7.699,99 zł podczas gdy budżet gminy na 2000 rok nie zawierał planu wydatków na zadanie pn. zakup sprzętu komputerowego w dziale 85, rozdział 8536 §72 „Wydatki na finansowanie inwestycji jednostek budżetowych i zakładów budżetowych”. Rada Gminy Podgórzyn zadanie pn: zakup komputera wprowadziła do budżetu i określiła środki w kwocie 15.000 zł w dniu 29 czerwca 2000 roku.

Zadanie inwestycyjne pn: Odbudowa 11 mostów we wsiach Ściegny, Miłków i Podgórzyn było realizowane bez uprzedniego wprowadzenia zadania do budżetu gminy na 2000 rok i zabezpieczenia środków na jego realizację. Wydatek inwestycyjny w kwocie 382.937,97 zł sfinansowano w okresie od 27.03. do 25.04.2000 roku, a zadanie wprowadzono do budżetu w dniu 29 czerwca 2000 roku. Nastąpiło zatem przekroczenie uprawnień przez Zarząd Gminy do podejmowania decyzji w sprawach zastrzeżonych do wyłącznej kompetencji Rady Gminy (art.18 ust.2 pkt 9 lit. „e” o samorządzie gminnym).

Stosownie do postanowień art.28 ust.4 ustawy o finansach publicznych jednostki sektora finansów publicznych zobowiązane są do dokonywania zakupów dostaw, usług i robót budowlanych na zasadach określonych w przepisach ustawy o zamówieniach publicznych. W toku kontroli ustalono, że w Urzędzie Gminy Podgórzyn dokonywano zakupu dostaw i usług bez stosowania ustawy z 10 czerwca 1994 roku o zamówieniach publicznych (tekst jednolity; Dz.U. z 1998 r. nr 119, poz. 773 z późn. zm.) w niżej wymienionych przypadkach:

- dostawy opału zrealizowane w Prywatnym Składzie Opałowym Krzysztof Zabuski Miłków oraz w Składzie Opału Krystyna i Antoni Łepkowski Jelenia Góra,
- wykonanie w 1999 roku nowego modelu organizacji pracy w Urzędzie Gminy przez Panią Janinę Radomską,
- wykonywanie usług informatycznych w 1999 r. przez Pana Lecha Plewińskiego,

- wykonanie dokumentacji kosztorysowo-projektowej na wykonanie remontu dróg rolnych nr nr 683 i 130 w Sosnówce oraz drogi w Staniszowie nr 323,
- zakup sprzętu komputerowego w 1999 roku i w 2000 roku.

W związku z powyższym naruszono powołany na wstępie przepis ustawy o finansach publicznych oraz art.12a ustawy o zamówieniach publicznych stanowiący, że zamówienie publiczne może być udzielone wyłącznie dostawcy lub wykonawcy, który został wybrany na zasadach określonych w niniejszej ustawie. Niezależnie od tego, zawieranie jednomiesięcznych umów zlecenia na usługi informatyczne oraz wielokrotne udzielanie zamówienia na dostawę sprzętu komputerowego, stanowiło dzielenie zamówienia na części w celu uniknięcia procedur udzielania zamówień publicznych określonych ustawą, czego zakazują przepisy art.3 ust.2 ustawy o zamówieniach publicznych.

Naruszono ponadto art.74 ustawy o zamówieniach publicznych nie zachowując wymogu zawarcia umowy na dostawy opału i sprzętu komputerowego. Faktury do zapłaty zatwierdziła Wójt Gminy.

Postępowanie o udzielenie zamówienia na dostawę oleju opałowego, w trybie zapytania o cenę zostało przeprowadzone z naruszeniem art. 67 ustawy o zamówieniach publicznych. Zamawiający kierując zapytanie o cenę nie postawił wymogu złożenia oświadczenia o niepodleganiu wykluczeniu z postępowania o zamówienie publiczne na podstawie art.19 ustawy o zamówieniach publicznych, do czego zobowiązywały przepisy art.22 ust.2 tej ustawy. Przed rozpoczęciem postępowania nie określił wartości szacunkowej zamówienia. Z postępowania zamawiający nie sporządził dokumentacji podstawowych czynności wymaganej przy zamówieniach o wartości nie przekraczającej 30.000 EURO, czym nie dopełnił obowiązku wynikającego z art. 26 pkt 1 ustawy. Z dostawcą oleju opałowego zamawiający nie zawarł umowy, co było niezgodne z art. 74 ustawy. Rachunki na zakup oleju zatwierdziła do wypłaty Wójt Gminy.

W toku postępowania o udzielanie zamówienia na wykonanie remontu dróg rolnych nr nr 683 i 130 w Sosnówce, zamawiający w ogłoszeniu o przetargu nie zawarł informacji o stosowaniu preferencji krajowych, wymaganej art.30 ust.1 pkt 5 ustawy o zamówieniach publicznych. Kryteriami oceny ofert, określonymi w specyfikacji były: cena, fachowość i jakość wykonawstwa oraz potencjał sprzętowy. Kryteria te (fachowość i jakość wykonawstwa oraz potencjał sprzętowy) nie zostały sprowadzone do poziomu mierzalności, tj. nie przyjęto podkryteriów ściśle mierzalnych umożliwiających obiektywną ocenę punktową ofert. Ponadto w specyfikacji istotnych warunków zamówienia nie określono żadnych wymagań co do fachowości i jakości wykonawstwa oraz potencjału sprzętowego, którymi oferenci winni się wykazać, co umożliwiłoby zastosowanie ustanowionych kryteriów. Postępowanie na udzielenie zamówienia zostało przeprowadzone z naruszeniem art. 27b pkt 1 ustawy, ponieważ zamawiający dokonał wyboru oferenta pomimo braku minimum dwóch ofert nie podlegających odrzuceniu. Oferta Biura Obsługi Inwestycji S.C. Kłodzko została dopuszczona do udziału w przetargu pomimo, że nie spełniała wymagań określonych przez zamawiającego w pkt 3e specyfikacji istotnych warunków zamówienia - cena oferty nie wynikała z

kosztorysu ofertowego. Zamawiający naruszył przepisy art.27a pkt 1 ustawy o zamówieniach publicznych, w myśl którego był zobowiązany odrzucić ofertę sprzeczną ze specyfikacją istotnych warunków zamówienia.

Stwierdzono nieprzestrzeganie zasady wyboru najkorzystniejszej oferty w prowadzonym postępowaniu o udzielenie zamówienia. Przy ocenie ofert na wykonanie remontu drogi nie uwzględniono bowiem dwóch kryteriów, tj. fachowości i jakości wykonawstwa oraz potencjału sprzętowego. Oferta Biura Obsługi Inwestycji nie zawierała wykazu sprzętu będącego w dyspozycji (posiadaniu) oferenta dokumentującego potencjał sprzętowy, a PPHU udokumentowania fachowości i jakości wykonawstwa.

Kosztorys inwestorski na wykonanie remontu w budynku Gimnazjum (wartość kosztorysowa robót –119.896,82 zł) został opracowany w oparciu o nieobowiązujące przepisy rozporządzenia MGPIB z 30 grudnia 1994 r., bowiem z dniem 30 kwietnia 1999 roku wszedł w życie nowy akt prawny – rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 26 lutego 1999 roku w sprawie metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego (Dz.U. Nr 26, poz. 239), w następstwie czego do wyceny inwestorskiej nie stosowano cen jednostkowych robót określonych w załączniku nr 2 do tego rozporządzenia oraz nie opracowano specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych, wymaganej przepisami §2 ust.1 pkt 2 rozporządzenia.

Postępowanie o udzielenie zamówienia na remont w budynku Gimnazjum zostało przeprowadzone z naruszeniem art.30 ust.1 pkt 4 i 5 ustawy o zamówieniach publicznych, ponieważ zamawiający w ogłoszeniu o przetargu nieograniczonym nie zawarł informacji o warunkach wymaganych od wykonawców oraz oświadczenia o zastosowaniu preferencji krajowych. Zamawiający nie żądał od wykonawcy zabezpieczenia należytego wykonania umowy, co stanowiło niedopełnienie obowiązku wynikającego z treści §2 rozporządzenia MGPIB z 30 grudnia 1994 roku w sprawie ustalenia wartości robót budowlanych, co do których konieczne jest zabezpieczenie należytego wykonania umowy oraz form tego zabezpieczenia (Dz.U. nr 140, poz.794).

Wykonawcy remontu budynku - Zakład Usług Remontowo- Budowlanych Józef Puffi w Jeleniej Górze- zostało wypłacone wynagrodzenie na podstawie faktur przejściowych, wystawionych w oparciu o protokoły odbioru robót, które nie określały ilości wykonanego i odebranego zakresu robót i nie zostały sprawdzone przez inspektora nadzoru. Stanowiło to niedopełnienie obowiązku przez Zamawiającego wynikającego z treści §4 umowy na remont budynku z 20 czerwca 2000 roku. Wobec powyższych ustaleń brak jest podstaw do stwierdzenia, że nastąpiła pełna realizacja zadań w ilości i zakresie wynikającym z kosztorysu ofertowego.

Udzielając zamówienia na wykonanie zadania inwestycyjnego pn. Odbudowa 11 mostów we wsiach Ściegny, Miłków i Podgórzyn w przetargu nieograniczonym, zamawiający o zmianie treści SIWZ nie powiadomił wszystkich potencjalnych uczestników postępowania,

którzy pobrali specyfikację, co było sprzeczne z art.36 ust.3 ustawy o zamówieniach publicznych. Naruszono tym zasadę równości stron, wyrażoną w art. 16 ustawy o zamówieniach publicznych, w świetle której zamawiający obowiązany jest do traktowania na równych prawach wszystkich podmiotów ubiegających się o zamówienie publiczne i do prowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia w sposób gwarantujący zachowanie uczciwej konkurencji. Ponadto kontrola wykazała, że żadna z ofert nie spełniała warunków wymaganych przez zamawiającego, zawartych w rozdziale A.2 pkt 3 niniejszej SIWZ ze względu na brak w ofertach przetargowych umowy o wykonawstwo (dotyczy oferty nr 2,5,7) lub ujęcie w ofercie umowy przed zmianą SIWZ (dotyczy ofert nr 1,3,4,6). W projekcie umowy przed zmianą specyfikacji, zamawiający między innymi żądał 4% wartości zabezpieczenia należytego wykonania umowy, a po zmianie 10% wartości umowy. Nie dokonano unieważnienia przetargu, pomimo istnienia podstaw wynikających z art.27a pkt 1 ustawy o zamówieniach publicznych, z uwagi na zaistnienie okoliczności określonej w art. 27b ust.1 pkt 1 ustawy, bowiem złożone oferty nie odpowiadały wymogom określonym przez zamawiającego. Zamawiający nie żądał od oferentów potwierdzenia spełnienia warunków określonych w art.22 ust. 2 pkt 4 ustawy o zamówieniach publicznych odnośnie sprawdzenia wykonawców czy znajdują się w sytuacji finansowej zapewniającej wykonanie zamówienia. Umowa nr 25/AM/99 zawarta w dniu 4 maja 1999 roku z Zakładem Budowy Dróg i Mostów – Andrzej Meller nie zawierała kontrasygnaty skarbnika, wymaganej art.46 ustawy o samorządzie gminnym.

Na poczet zabezpieczenia należytego wykonania umowy zaliczono wadium w kwocie 22.000 zł , co było niezgodne z przepisami art.42 ust.1 pkt 2 ustawy o zamówieniach publicznych, zgodnie z którym zamawiający był zobowiązany niezwłocznie zwrócić wadium jeżeli zawarto umowę i wniesiono zabezpieczenie należytego wykonania umowy. Warunkiem podpisania umowy o zamówienie publiczne jest jednoczesne posiadanie przez zamawiającego wadium oraz zabezpieczenia należytego wykonania umowy (art.42 ust.4 ustawy o zamówieniach publicznych).

Niewykorzystane środki pieniężne w kwocie 127.801,06 zł zgromadzone na rachunku finansowania inwestycji po zakończeniu zadania: Odbudowa mostów, nie zostały odprowadzone i przyjęte na dochody budżetu gminy, co stanowiło naruszenie art.3 pkt 7 ustawy z 26 listopada 1998 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999 i 2000 (tekst jednolity: Dz.U. z 1998 nr 119, poz.773 z późn. zm.). Decyzją Wójta Gminy środki te przeznaczone były na realizację innych zadań inwestycyjnych.

Badana jednostka nie posiadała pozwolenia na realizację budowy 4 mostów: przy budynku Ściegny 74, przy budynku Ściegny 148, w Podgórzynie ul. Żołnierska 73 oraz ul. Żołnierska 59, co stanowiło naruszenie przepisów odpowiednio art.28 ust.1 i 45 ust.1 ustawy z 7 lipca 1994 r. ustawy

Prawo budowlane (Dz.U. nr 89, poz. 414 z późn. zm.). Do dokumentowania przebiegu budowy kontrolowany Urząd na wymienione 4 zadania inwestycyjne wydał „Dziennik budowy”, co było sprzeczne z przepisami §4 zarządzenia Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z 18 grudnia 1994 r. w sprawie dziennika budowy i tablicy informacyjnej (M.P. nr 2, poz.29), według których dziennik budowy wydaje organ udzielający pozwolenia na budowę, a nie inwestor.

Zamawiający nie przekazywał do MSWiA informacji cenowej z postępowań na udzielenie zamówienia na roboty budowlane oraz kopii ofert najkorzystniejszych, do czego zobowiązują przepisy rozporządzenia MSWiA z 23 marca 1998 roku w sprawie szczegółowego zakresu i trybu przekazywania informacji cenowych... (Dz.U. nr 43, poz.260).

W zakresie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych oraz powiązania budżetu z jednostkami organizacyjnymi i innymi podmiotami.

Do dnia 30 września 1999 roku na rachunek bankowy Funduszu została przekazana niepełna kwota dokonanego odpisu, co było niezgodne z art. 6 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (tekst jednolity: Dz.U. z 1996 r. nr 70, poz. 335). Nie zostało wykonane zalecenie pokontrolne nr 19. Ze środków zgromadzonych na zakładowym funduszu świadczeń socjalnych - decyzją Wójta, sfinansowane zostały wynagrodzenia pracowników Urzędu z tytułu zawartych umów zleceń w 1999 roku w kwocie 1.440 zł i w 2000 roku w kwocie 2.110 zł, co było niezgodne z przepisami art. 1 i art. 2 ustawy z 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (tekst jednolity: Dz. U. z 1996 r. nr 70 poz. 335). Fundusz świadczeń socjalnych przeznaczony jest na finansowanie działalności socjalnej na rzecz osób uprawnionych do korzystania ze środków z tego Funduszu.

Zarząd Gminy nie określił wytycznych do ustalenia normatywu zapasów materiałowych w zakładach budżetowych, koniecznego do prawidłowego ustalenia planowanego stanu środków obrotowych na koniec danego roku, czym naruszył przepisy § 6 ust.2 rozporządzenia Ministra Finansów z 8 maja 1991 roku w sprawie zakładów budżetowych (Dz.U. nr 42, poz.183 z późn.zm.). Planowany stan środków obrotowych na koniec 1999 i 2000 roku ustalony został w zakładach budżetowych bez uwzględnienia normatywów zapasów materiałowych tj. niezgodnie z przepisami § 6 ust.1 ww. rozporządzenia.

Na nieprawidłowość tę wskazywano również podczas poprzedniej kontroli Regionalnej Izby Obrachunkowej i w wystąpieniu pokontrolnym – str.8.

Zarząd Gminy, bez zawarcia pisemnych umów, a więc wbrew przepisom art. 118 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, udzielił w 1999 i 2000 roku dotacji 5 podmiotom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych.

Nieprawidłowość ta wystąpiła także w czasie poprzedniej kontroli i wskazywano na nią w wystąpieniu pokontrolnym.

Dotowane jednostki nie złożyły wniosków o przydzielenie dotacji na 1999 i 2000 rok, w których powinny przedstawić ofertę wykonania zleconego zadania własnego gminy z zakresu kultury fizycznej, czym naruszono przepisy art.25 ust.2 cyt. powyżej ustawy. W złożonych przez dwa kluby sportowe rozliczeniach z wykorzystania dotacji za rok 1999 i I półrocze 2000 roku brakowało dokumentów księgowych (kserokopii faktur) potwierdzających wykorzystanie dotacji. Klub sportowy „Strzelec” nie dokonał zwrotu do budżetu gminy niewykorzystanych środków w kwocie 1.464 zł pomimo, że udzielona w 1999 roku dotacja nie została w całości rozliczona.

W zakresie gospodarki środkami rzeczowymi i ich inwentaryzacji

W ewidencji syntetycznej, na koncie 011 „Środki trwałe” i 013 „Pozostałe środki trwałe” oraz na kontach ksiąg pomocniczych zmiany w stanie majątku gminy dotyczące nabycia i zbycia oraz likwidacji środków trwałych księgowane były na podstawie dowodów, które nie odpowiadały wymogom określonym w art. 20 ust. 3 pkt 1 i art.21 ust.1 pkt 6 i 7 ustawy o rachunkowości. Dowody zbiorcze PK - polecenia księgowania, nie zawierały pojedynczo wymienionych dowodów źródłowych, na podstawie których dokonano zapisu w ewidencji syntetycznej, a dowody zakupu nie zawierały numeru identyfikacyjnego. Przyjęty sposób księgowania spowodował, że ewidencja syntetyczna i analityczna środków trwałych i pozostałych środków trwałych w używaniu była nieczytelna i niesprawdzalna. W uregulowaniach wewnętrznych nie były określone zasady księgowania operacji gospodarczych związanych z obrotem składnikami majątkowymi na kontach księgi głównej oraz zasady prowadzenia ewidencji analitycznej i powiązania ich z kontami księgi głównej, do czego zobowiązywał art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy o rachunkowości.

Dowody „Przyjęcie środka trwałego OT”, nie zawierały podpisów zespołu przyjmującego oraz podpisu osoby, której powierzono pieczę nad przyjętym środkiem trwałym. W ewidencji środków trwałych oraz w dowodach „OT” brak było wyceny części składowych zestawów komputerowych, określenia ich cech technicznych i numerów fabrycznych lub innych niezbędnych danych identyfikujących.

Środki trwałe nie były oznaczone numerami inwentarzowymi. W pomieszczeniach biurowych nie było wykazów sprzętu i wyposażenia. Pracownicy, którym przekazano sprzęt do użytkowania, nie składali oświadczeń o odpowiedzialności materialnej za powierzone mienie.

Na stan majątku gminy do dnia zakończenia kontroli nie przyjęto zakończonych w 1999 i 2000 roku inwestycji. Dotyczy to między innymi: zadania pn. Kanalizacja sanitarna w Przesiece i Podgórzynie (protokół przekazania – przejęcia do eksploatacji inwestycji sporządzony został 1 grudnia 1999 roku – wartość kosztorysowa zadania –1.126.140,75 zł netto), zadania pn: Budowa wodociągu dla wsi Zachełmie II etap (protokół z 5 kwietnia 2000 roku – 1.422.533 zł) oraz badanego zadania pn. Odbudowa 11 mostów we wsiach: Ściegny, Miłków i Podgórzyn.

Do dnia 27.02.2001 roku nie została rozliczona inwentaryzacja pozostałych środków trwałych przeprowadzona w 2000 roku w jednostkach organizacyjnych gminy oraz w jednostkach Ochotniczych Straży Pożarnych.

Spisem z natury sporządzonym na dzień 30.09.1999 roku objęte zostały jedynie środki trwałe ujęte w grupie 0, 1 i 2 klasyfikacji środków trwałych (grunty, budynki i budowle). Nie zostały spisane środki trwałe ujęte w pozostałych grupach, tj. od 3 do 8. Wartość księgowa nie zinwentaryzowanych środków trwałych wyniosła 1.471.732,47 zł, a wartości niematerialnych i prawnych 57.899,86 zł. Ostatnia inwentaryzacja środków trwałych zaewidencjonowanych na koncie 011 oraz wartości niematerialnych i prawnych przeprowadzona była według stanu na dzień 4.10.1996 roku. Nie została dotrzymana ustawowa częstotliwość inwentaryzacji – raz w ciągu 4 lat, do czego zobowiązuje art. 26 ust.3 pkt 4 ustawy o rachunkowości. Dokonanie inwentaryzacji w sposób niezgodny ze stanem rzeczywistym stanowiło w myśl art. 138 ust.1 pkt 13 ustawy o finansach publicznych naruszenie dyscypliny finansów publicznych. Za przeprowadzenie inwentaryzacji majątku trwałego i powołanie komisji inwentaryzacyjnej z mocy przepisu art.4 ust 4 ustawy o rachunkowości oraz uregulowań zawartych w pkt VII 1 i 2 Instrukcji kontroli wewnętrznej obiegu dokumentów finansowo-księgowych w Urzędzie Gminy Podgórzyn odpowiedzialna była Wójt Gminy oraz Skarbnik Gminy, na podstawie § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 2 maja 1991 r. w sprawie praw i obowiązków głównych księgowych budżetów... .

W zakresie spraw organizacyjnych

Zarząd Gminy Podgórzyn nie prowadził rejestru gminnych jednostek organizacyjnych, czym nie dopełnił obowiązku wynikającego z postanowień §7 pkt 2 Statutu Gminy Podgórzyn.

Jolanta Krawiec – dyrektor Szkoły Podstawowej w Miłkowie w dniu 2 października 2000 roku zawarła umowę o dzieło nr 164 z Tadeuszem Cichońskim na remont i wymalowanie sali za wynagrodzeniem 2.400 zł, pomimo braku pełnomocnictwa Zarządu Gminy do jednoosobowego działania w sprawach bieżącej działalności (art.47 ust.1 ustawy o samorządzie gminnym). Pełnomocnictwa do jednoosobowego działania udzielone w dniu 5 maja 1999 r., kierownikom jednostek organizacyjnych Gminy (GOPSu i ZUKu), nie zostały nadane w formie uchwały Zarządu Gminy, co było niezgodne z treścią §16 pkt 11 Regulaminu Zarządu Gminy. Ponadto podjęte rozstrzygnięcia nie zostały zapisane w protokole z posiedzeń Zarządu.

W obrocie prawnym aktualnie funkcjonują dwie uchwały wprowadzające Regulamin Organizacyjny Urzędu Gminy (uchwała nr XXII/124/92 z 15 lutego 1992 roku ze zmianami i uchwała nr XIII/99/99 z 21 grudnia 1999 roku).

Reasumując, stwierdza się, że ustalenia kontroli za 1998 rok i wydane na ich podstawie zalecenia pokontrolne dla kontrolowanej jednostki nie zostały przez nią wykorzystane. Zanedbana

została zwłaszcza sfera gospodarki pieniężnej, w której wymagana jest szczególna staranność przy ustalaniu, a następnie przestrzeganiu stosowanych procedur kontroli, a w tym także sprawowania nadzoru kierowniczego nad pracą podległych pracowników. Poważne nieprawidłowości wystąpiły również w zakresie realizacji wydatków. Wójt i Skarbnik Gminy zatwierdzały do wypłaty wydatki pomimo braku podstaw prawnych. Nie przestrzegana była zatem zasada, że w ramach gospodarki finansowej gminie wolno tylko to, na co zezwalają przepisy ustaw.

W jednostce nie istnieje funkcjonalny system kontroli wewnętrznej wynikający z obowiązku nadzoru sprawowanego przez pracowników na stanowiskach kierowniczych.

Za wykonywanie obowiązków w zakresie rachunkowości, na mocy art.4 ust.4 ustawy o rachunkowości oraz za prawidłowe funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej, nadzór nad skutecznością działania tego systemu, jak również prawidłowością wykorzystania sygnałów kontroli wewnętrznej i zewnętrznej, zgodnie z punktem II.2 instrukcji kontroli wewnętrznej obiegu dokumentów finansowo-księgowych, odpowiedzialna jest Wójt gminy. Z ustaleń kontroli wynika, że Wójt Gminy wykonując obowiązki kierownika jednostki, nie dołożyła należytej staranności, wymaganej od osób odpowiedzialnych za gospodarkę finansową gminy. Dopuszczała do prowadzenia ksiąg rachunkowych wbrew przepisom ustawy o rachunkowości. Ponadto udzieliła niezgodnej z prawdą informacji o wykonaniu wniosków pokontrolnych. Odpowiedzialność za prowadzenie rachunkowości jednostki zgodnie z obowiązującymi przepisami i zasadami oraz prawidłowe dokonywanie kontroli wewnętrznej spoczywa również na skarbniku gminy, na mocy przepisów §4 rozporządzenia Rady Ministrów z 2 maja 1991 r. w sprawie praw i obowiązków głównych księgowych budżetów, jednostek budżetowych i gospodarstw pomocniczych.

Przedstawiając powyższe do wiadomości Pani Wójt, Regionalna Izba Obrachunkowa we Wrocławiu, działając na podstawie art. 9 ust.2 ustawy z 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz.U. nr 85, poz. 428 ze zm.), wnosi o podjęcie skutecznych działań mających na celu wyeliminowanie stwierdzonych nieprawidłowości oraz niedopuszczenie do ich ponownego wystąpienia w przyszłości poprzez pełną realizację następujących wniosków:

1. Prowadzenie ksiąg rachunkowych zgodnie z wymogami ustawy z 29 września 1994 roku o rachunkowości, w szczególności bezwzględne przestrzeganie zasad określonych w art.24 tej ustawy w zakresie rzetelności, sprawdzalności i bezbłędności oraz prowadzenia na bieżąco ksiąg rachunkowych a także przepisami rozdziału 2 rozporządzenia Ministra Finansów z 25 maja 1999 roku w sprawie zasad rachunkowości i planu kont dla prowadzenia ewidencji podatków i opłat dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego
2. Zobowiązanie Skarbnika Gminy do opracowania kompletnej dokumentacji opisującej przyjęte w jednostce zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych stosownie do wymogów art.10 ustawy o rachunkowości.

3. Realizowanie wypłat gotówkowych na podstawie właściwych dowodów obrotu gotówkowego oraz dokumentów uzasadniających wypłatę, sprawdzonych przez osoby upoważnione.
4. Ścisłe przestrzeganie uregulowań zawartych w instrukcji kontroli wewnętrznej poprzez, bieżące odprowadzanie na rachunek bankowy zainkasowanych sum należności budżetowych. Permanentne prowadzenie kontroli funkcjonalnej w tym zakresie.
5. Bezwzględne objęcie ewidencją ilościową prowadzoną w księgach druków ścisłego zarachowania zastępcze dowody kasowe KP „Kasa przyjmie” i KW „Kasa wypłaci” oraz prowadzenie ewidencji w sposób zapewniający właściwą kontrolę nad drukami.
6. Sprawowanie bieżącej i rzetelnej kontroli stanu kasy i druków ścisłego zarachowania.
7. Przestrzeganie zasady oddzielenia dyspozycji środkami pieniężnymi od kasowego jej wykonania, zgodnie z art.59 ustawy o samorządzie gminnym.
8. Podjęcie czynności mających na celu zwrot środków pieniężnych zawłaszczonych przez kasjerkę, a dodatkowo ujawnionych podczas tej kontroli.
9. Przestrzeganie przepisów §§ 4, 5 i 21 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zasad rachunkowości i planu kont dla prowadzenia ewidencji podatków i opłat...w zakresie nadania numeru identyfikacji podatkowej (NIP) podatnika, dokumentowania zwrotu dowodami KW oraz księgowania przypisów i odpisów należności z tytułu podatków i opłat.
10. Sprawowanie przez kierownika jednostki nadzoru w zakresie gospodarowania środkami publicznymi zgodnie z przepisami art.28 a ustawy z 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych.
11. Potwierdzanie stanu należności i zobowiązań na koniec roku obrachunkowego w drodze pisemnego potwierdzenia salda, zgodnie z art.26 ust.1 ustawy o rachunkowości.
12. Dokonywanie wymiaru podatku od nieruchomości zgodnie z przepisami art. 6 ust. 1 - 5 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych.
13. Przestrzeganie przepisów art. 67 § 1 i art.22 § 2 i 4 ustawy Ordynacja podatkowa przy umarzaniu i zaniechaniu poboru podatków.
14. Określanie stawek podatku od środków transportowych na podstawie przepisów art. 10 ust.1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych.
15. Przestrzeganie zasad określonych w art. 11¹ ust. 5 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w zakresie zachowania proporcji między wysokością opłaty, a terminem ważności zezwolenia.
16. Prowadzenie na bieżąco, przewidzianych przepisami prawa czynności egzekucyjnych wobec osób zalegających w opłatach czynszowych z tytułu zawartych umów dzierżawy i najmu oraz skuteczniejsze dochodzenie należności w celu niedopuszczenia do ich przedawnienia.
17. Przestrzeganie w toku wykonywania budżetu, zasad gospodarki finansowej określonych w art.28 ustawy o finansach publicznych. Spowodowanie zwrotu do budżetu gminy kwoty 4.865,50 zł wydatkowanej na pobyt w gminie Podgórzyn pracowników UG Krukłanki.

18. Wyeliminowanie stosowanej w Urzędzie Gminy praktyki zlecania pracownikom za dodatkowym wynagrodzeniem wykonywania zadań, zgodnie z przyjętym zakresem czynności, należących do ich obowiązków, oraz zlecania wykonywania zadań należących do obowiązków innych pracowników.
19. Udzielanie i rozliczanie zaliczek na wydatki do rozliczenia zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z 28 grudnia 2000 roku w sprawie szczególnych zasad gospodarki finansowej jednostek budżetowych, zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych jednostek budżetowych... (Dz. U. nr 122, poz.1333).
20. Rozliczanie kosztów podróży służbowych na terenie kraju i poza granicami kraju zgodnie z przepisami §§ 4 i 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie zasad ustalania oraz wysokości należności przysługujących pracownikom z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju oraz przepisami §§ 2 i 9 ust.2 rozporządzenia MP i PS w sprawie zasad ustalania oraz wysokości należności przysługujących pracownikom z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju.
21. Przypisanie do zwrotu nienależnie pobranej kwoty 331,02 zł z tytułu poniesionych wydatków na konsumpcję w kwotach przekraczających należną dietę, osobom wymienionym w wystąpieniu.
22. Przypisanie do zwrotu nienależnie wypłaconej Wójtowi Gminy kwoty 3.653,04 zł z tytułu dwukrotnego rozliczenia kosztów podróży służbowych.
23. Dokonanie zwrotu kwot nienależnie pobranych z tytułu kosztów podróży służbowych poza granicami kraju przez Wójta w kwocie 933,52 zł, Skarbnika Gminy w kwocie 477,58 zł i Elżbietę Nieckulę w kwocie 477,58 zł.
24. Spowodowanie zwrotu do budżetu gminy nienależnie wypłaconych środków pieniężnych Zbigniewowi Zbyszynskiemu i Janowi Cirutowi - w kwocie 2.305,14 zł - z tytułu kosztów podróży do Hanoweru.
25. Przestrzeganie przepisów §1 rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej w sprawie warunków ustalania i zasad zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów nie będących własnością pracodawcy. Przypisanie do zwrotu kwoty – 343,02 zł nienależnie wypłaconej Inie Sagirow z tytułu ryczałtu na jazdy lokalne.
26. Przeznaczanie dochodów z tytułu opłat za wydane zezwolenia wyłącznie na wydatki związane z realizacją gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, zgodnie z przepisami art.18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
27. Uzależnianie dofinansowania zorganizowanych form wypoczynku dzieci od załączenia programu zajęć profilaktycznych z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych oraz dokumentowanie wykonania przedmiotu umowy w zakresie prowadzenia działalności profilaktycznej.
28. Przestrzeganie przepisów art. art.1, 2 i 6 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych w zakresie terminowego przekazywania dokonanych odpisów na rachunek bankowy oraz przeznaczania funduszu wyłącznie na finansowanie działalności socjalnej.

29. Inwentaryzowanie co kwartał nie zużytych materiałów ewidencjonowanych bezpośrednio w koszty, stosownie do wymogów art.17 ust.2 pkt 4 ustawy o rachunkowości. Rozliczanie wyników inwentaryzacji składników majątkowych zgodnie z przepisami tej ustawy.
30. Bieżące kontrolowanie kart drogowych samochodów służbowych.
31. Prowadzenie ewidencji analitycznej w zgodności z zapisami ewidencji syntetycznej.
32. Finansowanie podmiotów nie zaliczanych do sektora finansów publicznych na zasadach określonych w art. 118 ustawy o finansach publicznych oraz rozliczanie dotacji zgodnie z przepisami uchwały Rady Gminy.
33. Przy planowaniu w zakładach budżetowych stanu środków obrotowych przestrzeganie przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z 29 grudnia 2000 roku w sprawie szczególnych zasad gospodarki finansowej jednostek budżetowych, zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych jednostek budżetowych oraz szczegółowych zasad i terminów rocznych rozliczeń i wpłat do budżetu przez zakłady budżetowe i gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych.
34. Przestrzeganie w prowadzonych postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego przepisów ustawy o zamówieniach publicznych ze szczególnym uwzględnieniem należytej staranności przy badaniu zgodności ofert z warunkami określonymi w SIWZ oraz przepisów wykonawczych do tej ustawy.
35. Przestrzeganie zasady sporządzania kosztorysów inwestorskich dla potrzeb postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na wykonanie robót budowlanych, zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami określonymi w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 26 lutego 1999 roku w sprawie metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego.
36. Każdorazowe uzyskiwanie pozwolenia na budowę stosownie do zasad określonych w przepisach ustawy- Prawo budowlane oraz spełnienie obowiązku prowadzenia dziennika budowy na roboty budowlane,.
37. Wprowadzanie do budżetu środków finansowych pozostałych po zakończeniu zadania inwestycyjnego, stosownie do wymogów art.3 pkt 7 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.
38. Przestrzeganie kompetencji rady gminy wynikających z art.18 ustawy o samorządzie gminnym przy realizowaniu zadań inwestycyjnych.
39. Przeprowadzanie inwentaryzacji składników majątkowych zgodnie z przepisami rozdziału 3 ustawy o rachunkowości. Dokonanie oznakowania środków trwałych numerami inwentarzowymi.
40. Obciążenie Wójta Gminy równowartością stołu konferencyjnego – 800,32 zł, nie będącego na stanie Urzędu Gminy.
41. Uzyskiwanie kontrasygnaty skarbnika przy podejmowaniu czynności prawnych powodujących powstanie zobowiązań pieniężnych, stosownie do art.46 ust.3 ustawy o samorządzie gminnym.

42. Klasyfikowanie wydatków budżetowych zgodnie z zasadami zawartymi w rozporządzeniu Ministra Finansów z 18 lipca 2000 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych oraz przychodów i rozchodów.
43. Sporządzanie sprawozdań z wykonania podstawowych dochodów podatkowych w zakresie skutków udzielonych ulg, zwolnień i odroczeń, zgodnie z przepisami §9 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zasad i terminów sporządzania sprawozdawczości budżetowej jednostek samorządu terytorialnego.
44. Wylimitowanie pozostałych nieprawidłowości szczegółowo opisanych w protokole kontroli.

Regionalna Izba Obrachunkowa we Wrocławiu, działając na podstawie art. 9 ust. 3 i 4 ustawy z 7 października o regionalnych izbach obrachunkowych, zwraca się o udzielenie informacji w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego o sposobie wykonania wniosków lub o przyczynach ich niewykonania. Do wniosków zawartych w wystąpieniu pokontrolnym przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do Kolegium Izby. Zastrzeżenie składa właściwy organ jednostki kontrolowanej w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego za pośrednictwem Prezesa Izby. Podstawą zgłoszenia zastrzeżenia może być tylko zarzut naruszenia prawa poprzez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie.

Do wiadomości:

Pani Ina Sagirow.

Przewodnicząca Rady Gminy

w Podgórzynie